MIELIPIDE

Ensimmäiset appelsiinit olivat juhlaa, kunhan ensin opimme, että kuorta ei syödä! **LUONTOKIRJAILIJA SEPPO VUOKKO VIERASKOLUMNISSAAN**

LUKIJALTA

Miksi mollata kouluruokaa?

Olemme ihmeissämme törmänneet viimeaikaiseen negatiiviseen uutisointiin suomalaisen kouluruokailun ”kehnosta” tasosta. Kouluruokaa on kuvailtu ylikypsäksi mössöksi.

Lisäksi on kyseenalaistettu kouluruoassa käytettävät raaka-aineet ja väitetty niiden olevan jopa tunnistamattomia koululaisten lautasilla. Kaikki väitteet ovat yleistyksiä, joita ravitsemisalan ammattilaiset eivät purematta niele.

Kouluruuan valmistusta ohjaavat paitsi ravitsemussuositukset myös monet ruuan laatua mallintavat säädökset, kuten omavalvonta- ja hankintaohjeet. Käytettävät raaka-aineet käyvät läpi tarkan seulan.

Ravitsemisammattilaiset eivät lähtökohtaisesti halua valmistaa ”huonoa ruokaa”. Ei kukaan halua. Siksi syytökset kouluruuan heikosta laadusta koskettavat niukoin resurssein työtään tekeviä ruokapalveluammattilaisia.

Ihmettelemme, ketä kouluruokailun ympärillä pyörivä syyttelevä uutisointi palvelee. Voisimmeko kääntää keskustelun rakentavampaan suuntaan?

Onhan niin, että ruuan valmistajat ovat melkoisia arjen taikureita loihtiessaan ateriakokonaisuuksia keskimäärin 2,80 euron oppilaskohtaisella päivähinnalla.

Aikuisten tehtävänä on puhua kunnioittavasti ruuasta. Onhan koulussa tarjottava ateria usein lapsen ainut lämmin annos koko päivän aikana.

Emme kutsuisi mitään ruokaa mössöksi, vaikka se rakenteeltaan ei iltaravintolan annosta muistuttaisikaan.

MARKKU VUORIKARI

Kouluruuan valmistajat ovat melkoisia arjen taikureita loihtiessaan ateriakokonaisuuksia pienellä rahamäärällä, kirjoittavat Marjut Huhtala ja Virpi Kulomaa.

Sokeeraavien termien käyttö kouluruuan yhteydessä ei ole omiaan virittämään koululaisten ruokailuinnokkuutta eikä lisäämään julkisen ruokapalvelun arvostusta.

Ammattikeittiöosaajat ry on jo muutaman vuoden ajan myöntänyt konkreettisia tunnustuksia, kouluruokadiplomeja, ansiokkaasti hoidetusta kouluruokailusta. Diplomin tarkoituksena on kannustaa koko kouluyhteisöä rakentamaan ruokailusta arkea kukoistuttavia hetkiä.

Kouluruokailulla kun on paitsi ravitsemuksellisia myös kasvatuksellisia tavoitteita. Siksi toivomme, että kouluruokakeskustelussa pysyttäisiin asiallisella tasolla.

Väitteet kouluruokailun tason mittaamattomuudesta ja laatukriteeristön puuttumisesta eivät pidä paikkaansa. Kouluruokadiplomin kriteeristön on jo suorittanut ja diplominsa ansainnut lähes 180 koulua.

Diplomi on kaikkien suomalaisten peruskoulujen ja lukioiden haettavissa. Kriteeristöä on ollut suunnittelemassa kattava joukko opetuksen, ruokapalvelun ja ravitsemusasiantuntijoiden edustajia.

Olkaamme ylpeitä suomalaisesta ruuasta ja kouluruokailuinnovaatiosta.

Marjut Huhtala
toiminnanjohtaja
Ammattikeittiöosaajat ry
Virpi Kulomaa
projektipäällikkö

MARKKU VUORIKARI

Onko susi kotieläintuotannon suurin uhka, pohtii Heikki Timperi.

Susi syö vain elääkseen

Viime syksynä tilamme ylämaankarjalaumaan hyökkäsi susi, joka tappoi pikkuvasikan. Arvioimme vahingoksi 400 euroa.

Vähän myöhemmin samaan laumaan ”hyökkäsi” yllättäen Kaakkois-Suomen elykeskuksen tarkastaja. Tarkastuksen tuloksena meiltä leikattiin kokonaan 2014 kotieläintuki, 4 082 euroa, ja 2014 peltotuesta kymmenen prosenttia.

Syynä leikkaukseen oli se, että meillä oli tarkastuskuukauden aikana ollut eläimiä 0,37 eläinyksikköä peltohehtaarilla, kun pitäisi olla 0,40 eläintä, eli ero oli 0,03 eläinyksikköä.

Tilan eläinmäärä on kuitenkin kokoajan kasvussa. Emme olleet ymmärtäneet ilmoittaa maataloustoimistoon kymmenen päivän kuluessa eläinmäärän vähenemistä, koska emme tienneet niin tapahtuneen.

Onko susi kuitenkaan suurin uhka Etelä-Suomen kotieläintuotannolle? Näin miettii vuodesta 1976 kotieläimiä kasvattanut.

Heikki Timperi
Ylämaa

Keljossa poltetaan kotimaista rahaa

Suurisavotta teki minusta vuotojen kohteen.

”Kivihiilivaunuja tuli 1000, jotka kuljetettiin piiloon pitkin pohjanmaata, vaunuvuokra oli 74 euroa, 74 000 päivässä, vuokraa maksettiin yli puolivuotta, vaunut purettiin kaivinkoneella ei kippaamalla, umpijäisistä vaunuista hiili irrotettiin piikkaamalla, venäläinen vaati vaunut pestyinä takaisin, kivihiilen pesuvesiä valui Päijänteeseen, logistiikassa ja rakentamisessa hyväveliverkko, asioista ei saa puhua...”

Selvitin asiaa. Totta, paitsi ettei pesuvesiä mennyt Päijänteeseen. Se oli kivihiilipölyä.

Paljonko VR laskutti vaunujen kuskaamisesta? Paljonko maksoi purku, puhdistuksineen? Jos vaunuvuokra ei ollut 74 000 päivässä ja koko aikana yli kymmenen miljoonaa euroa, niin paljonko?

En saanut tietoja, olivat liikesalaisuuksia.

Eikö vaunuilla tukkimista huomioitu sopimuksessa? Eikö vaunujen työlästä ja kallista pesutarvetta huomioitu hinnoittelussa?

Jyväskylän valtuuston ja lämpöyhtiön hallituksen jäseniä jututin. Kukaan ei myöntänyt, että savupiippu on rapautunut. Näen tärkeänä, että Keljossa palaisi kotimaisen rahan sijaan puu ja turve. Kyllä niistä mieluummin maksetaan kuin veli venäläisen vaunuista.

Onko miljoonien savupiippuhuhu totta? Mitä muita kuluja on odotettavissa?

Hyvät äänioikeutetut – olkaa tekin uteliaita. Kysykää asioista. Nyt niihin voi saada vastauksia. Vappuna toreilla ja kaduilla ei ole enää piparin tarjoajia.

Reijo Lahtonen
eduskuntavaaliehdokas (ps.)
Muurame

Yrittäjät laitettu liian ahtaalle

Omien suosiminen on koko kansan etu. Omien suosiminen taas on mahdollista ainoastaan harkitulla sääntelyllä, ei suinkaan sääntelyä purkamalla, mitä hallitus on tehnyt 1990-luvulta lähtien ja mitä valtapuolueet aikovat tehdä jatkossakin.

Lääkkeet sisäkaupan ja kotimaisten yrittäjien ahdinkoon löytyvät esimerkiksi tervettä sääntelyä palauttamalla, jolla estetään esimerkiksi halpatyötä ketjussaan teettävien yritysten toiminta samoilla markkinoilla meidän omien vastuullisesti toimivien pk-yrittäjiemme kanssa.

Samoin on puututtava verokeinotteluun, jolla taas suuret ja monikansalliset yhtiöt saavat kilpailuedun, koska ne pystyvät kikkailemaan laillisesti toimintansa käytännössä jopa täysin verottomaksi.

Kilpailutuksessa täytyy ottaa huomioon koko rahan kulku ja arvioida kokonaiskustannuksia näin. Samoin sosiaalinen hyöty on otettava kilpailutuskriteeristöön vahvemmin. Pysyykö laitettu raha paikallistaloudessa ja työllistetäänkö suomalaisia?

Halpa hinta ei paljon lämmitä, jos rahat karkaavat Cayman-saarille ja työt teetetään Kiinassa.

Susanna Rissanen
yhteiskuntatieteiden kandidaatti
eduskuntavaaliehdokas (komm.)
Iisalmi

Maatalouden tulevaisuus turvattava

Maatalouden alamäki on jatkunut jo usean vuoden ajan. Lihatalojen tulosvaroituksesta alkanut ahdinko siirtyi maidontuotantoon viime syksynä.

Tuottajahinnat laskivat ja elintarviketuotannosta irtisanottiin henkilöstöä, mutta kuluttajahinnoissa ei tapahtunut merkittävää muutosta. Yhteiskunta ei tullut riittävästi apuun.

Puhdas ja lähellä tuotettu ruoka on jokaisen suomalaisen perusoikeus. Kotimainen ruuantuotanto on myös huoltovarmuuden tukipilari.

Juuremme ovat tämän maakunnan viljapelloissa ja laidunniityillä. Maitoa markkinoille -säätiön perustaminen oli Pohjois-Karjalassa keskeisimpiä toimenpiteitä alueellisen maatalouden tukemiseksi.

Ikävä kyllä jossain Pielisen Karjalan kunnissa sosiaalidemokraattien ja perussuomalaisten poliittinen ymmärrys ja tahtotila eivät riitä asian toteuttamiseen saakka. Tästä voi seurata todellinen kotimaisen maatalouden alasajo. Se ei ole kuluttajan eikä tuottajan etu.

Maatalous on muuttunut siitä, kun 1930- ja 1940-luvulla syntyneet viljelivät maata. Maitokiintiöiden poistumisen myötä globaali markkinatalous koskettaa maidontuottajaa myös Kesälahdella, Kiihtelysvaaralla ja Lieksassa.

Kuuluisikin kysyä: kuka ajaa asiaasi, kuluttaja? Kuka on puolellasi, viljelijä?

Päätöksentekijöiksi on saatava henkilöitä, joilla on kykyä ja halua nähdä maatalous tuotanto aktiiviviljelijän ja vastuullisen kuluttajan näkökulmasta. Vain muutos, joka mahdollistetaan, voi säilyttää suomalaisen maatalouden elinvoimaisena.

Rauli Albert
karjatilallinen
eduskuntavaaliehdokas (kesk.)
Valtimo

Näennäistukipolitiikkaa?

Kun kuhmolainen aktiiviviljelijä soitti minulle yllättäen ja kysyi, mitä mieltä olen nykyisestä maataloustukipolitiikasta, jouduin vastaamaan, että valitettavasti en osaa olla asiasta mitään mieltä. Keskusteltuani hänen kanssaan hetken ja luettuani MT:n yleisönosastokirjoituksen Maataloustuet – kunnes kuolema meidät erottaa, huomasin olevani asiasta jotain mieltä.

Se, että Venäjä-pakotteiden, EU-päätösten ja ruuan hintojen halpuutuksen vaikutukset maatalouteen näkyvät kaikille kansalaisille mediassa, on itsestään selvää, mutta se, mitä julkisuuden takana tapahtuu ja on tapahtunut, tuli ainakin minulle yllätyksenä.

Voimmeko tietoisesti haitata omilla tukipäätöksillämme aktiiviviljelijöitä tilanteessa, jossa maanviljely on muutenkin taloudellisesti vaikeaa?

Suomeen on syntynyt tukiautomaatti, joka voi jatkossa jopa estää todellisen maatalousyrittämisen Suomessa.

Vaikka maanviljelijöiden yrittäjyyttä on maataloustukien takia arvosteltu, tekevät aktiiviviljelijät arvokasta perustuotantoa, jota ilman emme voisi elää.

Rinnalle ovat kuitenkin nousseet niin sanotut näennäisviljelijät, jotka keräävät tukia käytännössä viljelemättä peltojaan. Nämä tuet voivat estää peltojen vuokraamisen tai ainakin nostavat niiden vuokrat kohtuuttomiksi.

Eihän muillekaan yrittäjille makseta siitä, että heillä on esimerkiksi toimitiloja tyhjänä. Miksi näennäisviljelijöille maksetaan peltojen omistamisesta?

MTK ja keskusta: eiköhän aloiteta normienpurkutalkoot omasta pesästä?

Ari Korhonen
asianajaja, diplomi-insinööri
eduskuntavaaliehdokas (ps.)
Sotkamo

Metsästys on paikkansa ansainnut

Metsästyksellä on pitkät perinteet Suomessa. Aikanaan metsästys oli keino hankkia ruokaa, nykyisin se on luonnonläheinen harrastus. Metsästyksen harrastajia on 300 000, joista yhä useampi on nainen.

Metsästys ja ampumaurheilu ovat vaarassa joutua uhanalaisten harrastusten joukkoon tiukentuneen ampuma-aselainsäädännön, suurpetopolitiikan ja ampuma-aseharrastukseen liittyvän demonisoinnin johdosta.

On valitettavaa, että muutaman väärinkäytöksen vuoksi sadattuhannet lajin harrastajat ovat joutuneet sijaiskärsijöiksi.

Ampumaratoja pitää Suomessa olla riittävästi. Myös ehdotus ampuma-aseiden joukkosäilytyksestä keskitetyissä tiloissa tyrmätään, sillä se hankaloittaisi harrastusta kohtuuttomasti ja loisi houkuttelevan kohteen aseita havitteleville rikollisille.

Eteläsuomalainen suurpeto- ja suojeleva linja ei saa kannatusta pohjoisen metsästäjiltä. Susien tarkkaa määrää ei voi kukaan varmuudella sanoa, mutta häirikkösusien määrä on kasvanut.

Paikallisille poliisiviranomaisille pitäisikin antaa valtuudet myöntää luvat häirikkösusien poistoon, kun elinkeinon harjoittaminen alkaa kärsiä tai koiria kadota pihasta.

Metsästäjän vaimona ja useamman metsästäjän tuntevana tiedän, että metsästäjät tekevät arvokasta riistanhoidollista työtä ja pitävät omalta osaltaan huolen, että Suomessa on jatkossakin terveitä ja kestävän kokoisia riistakantoja.

Metsästystä koskevaa lainsäädäntöä on syytä tarkastella ennen kaikkea tästä näkökulmasta ja kiihkottomasti.

Hanna-Leena Mattila
eduskuntavaaliehdokas (kesk.)
Raahe

Huono omatunto

Maanviljelys ja karjanpito Suomessa alkaa tuntua siltä, että me ollaan ongelmajätelaitoksia. Kiitoksia EU ja Suomen kansalliset päätökset! **Ei nimimerkkiä**

Sadonkorjuuvelvoite

Samat tukiehdot luomussa kuin taviksilla. Nähtävästi vain toinen osaa kannattavuuslaskelman. **Tosiluomu**

Neuvonnan tulos

Neuvojan tuntipalkka kymmenkertainen viljelijän palkkaan verrattuna. Ovatko olleet kenties itse suunnittelemassa? **Ei nimimerkkiä**

Halpuutetaan

Valtra t151 -07 metsäkuormaajalla Englannista 40 000 ekee kotona. **Ei nimimerkkiä**

Terveyssuosituksia

Tyydyttynyt eläinrasva on terveellistä, sokerit tai hiilarit eivät. Vanhat tutkimukset ajat sitten vääristellyiksi todettu. **Eläintiloille vihdoin oikeutta!**

Tietoa tarjolla

Jos totuus pelottaa, voi tilata Tiedonantajan. **Venäjän uhka**

Kiitos Yle Fem

Kannatti katsoa dokumentti luomutiloista Englannissa! Antoi uskoa tulevaisuuteen pientilalliselle. **Ei nimimerkkiä**

Saunapuut

Puun polttoa yritetään lopettaa saunoissa. Siis sähköllä lämmitettävä? Kenen bisnes? Kivihiilellähän vielä sähköä tehdään! Vedätystä taas. **Pöhkö**

Palautetta

Pääministeri Stubbi (MT 8.4.): ”Ilman lähiruokaa ei olisi tätä maata”. Kuitenkin hän haluaa tuhota sen USA:n kanssa suunnitteilla olevalla vapaakauppasopimuksella! **Ei nimimerkkiä**

Yara

Keskeneräisistä asioista en keskustele, sanoi pääministeri Matti Vanhanen. Kun Yara-”lahjoitus” oli tehty, vasta sitten viljelijät saivat tiedon. **Faari**

Hallitus

Uusi hallitus sitoutuu jäsenten osalta koko hallituskauden jäsenyyteen. Saadaan äänestysrosentti nousuun. Ero syö polittista moraalia. **Late**

Toivomus

Antaisi Luoja kansallemme viisautta äänestää lainsäädännön huippuyksikkö eduskuntaan eikä kehnoa ”sylttytehdasta”. **Ei nimimerkkiä**

VIERASKOLUMNI

Seitsemän vaurastumisen vuosikymmentä

Sodan päättymisestä on pian 70 vuotta ja syntymästäni 69 vuotta.

Vaikka vietin lapsuuteni aivan rajan pinnassa, sodasta ei lapsille puhuttu. Vasta jälkikäteen selvisi, että osa leikkipaikoistamme oli suorastaan jatkosodan taistelupaikkoja, niitä harvoja, jotka ovat nykyisten rajojen sisäpuolella.

Veden täyttämät montut tiesimme kyllä pommikuopiksi ja männyn runkojen korot sirpaleitten tekemiksi.

Vasta pikkuhiljaa selvisi sekin, että toisesta naapuristamme oli kolme poikaa kaatunut sodassa ja toinen naapuri oli sotaleski, joka oli mennyt uusiin naimisiin.

Sota oli yhä niin lähellä, ettei siitä lapsille puhuttu.

Kun olimme heinätöissä, naapurin puolelta entisen Säkkijärven Laihajärven pelloilta kuului panssarivaunujen tai niistä tehtyjen maatalouskoneiden ääniä.

Paimentaessani lehmiä Kaanaan pelloille tai takaisin ne kiersivät tottuneesti rajavartioston puomin metsän kautta. Pimeinä öinä taivasta haroivat valonheittimien sormimaiset kiilat. Usein rajan takaa kuuluu ammuntaakin. Rajavyöhykkeellä liikkumiseen tarvittiin tietysti erillinen lupa.

Mistä me oikein saimme tietomme sodasta?

Isä ei mitään kertonut, eikä hän tuonut sotakavereitakaan kylään. Aikanaan jotkut opiskelutoverit kertoivat kuulleensa sotajuttuja kyllästymiseen asti, mutta minä en lapsuudessani kuullut muutamaa irrallista lausetta (missä se ja se kaatui tai haavoittui) enempää.

Oppikoulumme oli siirtolaiskoulu, Koiviston yhteiskoulu, joka sotavuosina oli toiminut Haminassa ja sijoittui sitten pysyvästi Virojoelle.

En muista, että koulun historian tunneilla olisi koskaan ehditty käsittelemään talvi- ja jatkosotaa. Ehkä aihe oli liiankin läheinen ja painostava jo Koivistolla opettaneelle maisteri Klemolalle, tuttavallisemmin Päkälle.

Rehtori Myyryläinen sivusi joskus juhlapuheissaan koulun historiaa, toimintaa Koivistolla ja sotavuosia Haminassa, mutta ei juuri itse sotaa. Ehkä sota ei vielä ollut historiaa, kun opettajamme olivat itse sodan kokeneita, osa ollut rintamalla, osa kokenut sodan kotirintamalla.

Mutta maa nousi sodasta, siirtolaiset asutettiin, maaseutu eli vahvasti. Tulevaisuuden usko oli vankka, vaikka kaikesta oli pulaa.

En muista ihmisten valitelleen niukkoja oloja, vaikka varmasti aihetta olisi ollut. Naapureita autettiin mahdollisuuksien mukaan.

Ensimmäiset appelsiinit olivat juhlaa, kunhan ensin opimme, että kuorta ei syödä! Milloinkohan ne mahtoivat maaseudun kauppoihin tulla, joskus 1950-luvun alkupuolella?

Entä nyt, kun viimeiset veteraanit kaipaavat tukeamme? Ilmapiiri on aivan toisenlainen kuin lapsuudessani. Raha ja talouden kasvu ovat tärkeimmät arvot.

Sekä kotitaloudet että maa ovat vauraampia kuin koskaan. Silti raha ei riitä lasten ja nuorten koulutukseen, ei vanhusten huoltoon, ei terveyspalveluihin, ei tieverkoston kunnossapitoon.

Suurin osa kansalaisista on elänyt pelkkää taloudellisen nousun aikaa. Nyt kaiken uhkana tuntuu olevan taantuma ja tulojen lasku.

Mitä vähäinen taantuma on siihen verrattuna, mitä 1930-lukua kulta-aikanaan muistelevat joutuivat kokemaan?

Kaikesta leikkaava juustohöylä ei silti ole oikea ratkaisu, vaan varat on suunnattava tarkemmin, tingittävä joutavasta ja satsattava tarpeelliseen.

SEPPO VUOKKO on luontokirjailija Savitaipaleelta.

VERKOSSA SANOTTUA

Voit kommentoida juttua osoitteessa *facebook.com/maaseuduntulevaisuus.fi* tai *maaseuduntulevaisuus.fi*

Intiaaneille suomalaisia puurakennuksia

Yhdysvaltain luoteisnurkan intiaaneille rakennetaan uusi kylä, jonka arkkitehtuuri perustuu suomalaiseen puurakentamiseen. Ylen uutinen Washingtonin osavaltion uloimmassa niemessä asuvasta Quileute-heimosta nousi viime viikon suosituimmaksi luontoaiheeksi.

Heimo asuttaa Tyyneen valtamereen työntyvää kallioista niemenkärkeä Kaskadien vuoristossa, joka on kolmen mannerlaatan rajalla. Se on siis erittäin altis paitsi maanjäristyksille myös hyökyaalloille.

Aalto-yliopiston ryhmä suunnittelee professori **Trev Harrisin** johdolla heimolle uuden kylän, joka tulee puolisen kilometriä sisämaahan turvalliselle ylängölle. Kylään suunnitellaan noin 50 asuntoa sekä koulu.

Rakennusprojektiin on tiedossa useiden kymmenien miljoonien dollarien rahoitus kotiosavaltiolta ja Yhdysvaltain liittovaltiolta. Siksi sitä ovat tavoitelleet useat amerikkalaiset rakennusyrittäjät. Intiaaniheimo kuitenkin piti paikalla vierailleita suomalaisia luotettavina ja valitsi heidät suunnittelijoiksi.

Aalto-yliopiston ryhmä hyödyntää hankkeessa puurakentamisen osaamista. Päämateriaalina on Kanadan punapuu, ja tavoitteena on Trev Harrisin mukaan elvyttää alkuperäiskansan perinteistä rakennustyyliä.

Uutisessa kiinnittää huomiota se, että alkuperäiskansa kertoo saaneensa varoituksen luonnonmullistuksesta rannikolla liikkuvilta valailta.

Harris kutsuu hankkeen lähtökohtaa ”eksoottiseksi”. Presidentti **Barack Obama** on kuitenkin allekirjoittanut sopimuksen, jolla yhteisö sai palan kylän lähellä sijaitsevasta kansallispuistosta. Kylä on tarkoitus siirtää vuoteen 2017 mennessä.

Maanjäristysten alue

Alueella on perimätiedon mukaan ollut paha maanjäristys vuonna 1700 ja sitä seurannut hyökyaalto on pyyhkäissyt rantojen asutuksen kokonaan alleen.

Luonnontuho on vahvistettu seismologisin tutkimuksin, kertoo Helsingin yliopiston seismologisen instituutin tutkija **Päivi Mäntyniemi**. Voimakkaan maanjäristyksen todennäköisyys Pohjois-Amerikan länsirannikolla on jälleen kasvanut, mutta tarkkaa ajoitusta seismologien on mahdotonta ennustaa.

Viime keskiviikkona ilmestynyt uutinen oli perjantai-iltapäivään mennessä noussut Ampparit-uutispalvelun selvästi suosituimmaksi luontouutiseksi. Sitä oli jaettu Ylen sivulta yli 15 000 kertaa.

KAIJALEENA RUNSTEN

yle.fi/uutiset > Valaat kehottivat intiaaniheimoa muuttamaan